

Koszty przemocy domowej

Przemoc domowa łamie podstawowe prawa człowieka, jest przyczyną bólu i cierpienia osób doświadczających przemocy. Ma również druzgocące skutki dla państwa i społeczeństwa. Powoduje odpływ publicznych środków, funduszy pracodawców oraz dobrowolnie świadczonych usług. Aby stworzyć nowe możliwości do kształtowania i oceniania skuteczności podejmowanych działań, brytyjscy naukowcy postanowili więc oszacować wielkości strat, jakie w związku z przemocą ponosi gospodarka. Nowe sposoby zapobiegania zjawiska przemocy mogłyby zostać włączone do tradycyjnie podejmowanych działań i programów polityki społecznej.

Brytyjskie ministerstwo spraw wewnętrznych (Home Office) w 2000 roku wypracowało metodologię, którą wykorzystano do analizy kosztów przestępstw (Home Office Research Study 217, Brand and Price). Do pierwotnej wersji badań zostały włączone elementy pozwalające na oszacowanie kosztów związanych z przemocą w rodzinie. Określono liczbę ofiar i przypadków przemocy oraz skalę powodowanego przez nią bólu i cierpienia poprzez społeczną ocenę negatywnych doświadczeń. W ten sposób możemy dowiedzieć się jak wiele społeczeństwo skłonne jest zapłacić, aby uniknąć tego typu przykrych doświadczeń. Dodatkowo wypracowano sposób oceny wpływu przemocy domowej na życie np. zawodowe osób doświadczających przemocy. Sprawdzone skalę korzystania przez społeczeństwo z różnych form pomocy społecznej. Oceniono wydatki związane z świadczeniami na rzecz osób doświadczających przemocy.

W 2001 roku brytyjskie ministerstwo spraw wewnętrznych przeprowadziło badanie (Home Office British Crime Survey self-completion module on Domestic Violence, Sexual Assault and Stalking – BCS IPV) dotyczące przemocy w rodzinie zarówno wobec kobiet, jak i mężczyzn. Uwzględniona została w nim przemoc fizyczna, gwałty, molestowanie seksualne i nękanie ze strony najbliższych. Badani samodzielnie wypełniali formularz. Mieli, więc zagwarantowaną anonimowość, co miało zwiększyć ich gotowość do ujawniania informacji. W ten sposób liczba doniesień o przemoc w rodzinie wzrosła pięciokrotnie w stosunku do ustaleń dokonanych w oparciu o badania przeprowadzane przez ankieterów.

Badanie zostało przeprowadzone skrupulatnie i obejmowało liczne źródła informacji. Ministerstwo spraw wewnętrznych posiadało bowiem liczne analizy kosztów związanych z przestępczością np. świadczeń, które opierały się na badaniach przeprowadzonych przez wydział transportu. Uprzedni

Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy
w Rodzinie „Niebieska Linia” na zlecenie Państwowej
Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
801 12-00-02 (płatny pierwszy impuls)

program dotyczył kosztów związanych z opieką zdrowotną czy strat w dochodach i opierał się na danych zebranych z badań typu BCS IPV lub raportów sporządzanych przez świadczeniodawców. W badaniu BCS IPV zebrano dane na temat zakresu wykorzystania rozmaitych usług, które zebrano równocześnie od osób świadczących tego typu usługi.

Do kosztów ponoszonych ze środków publicznych zalicza się koszty wymiaru sprawiedliwości np. policji, opieki zdrowotnej (również opieki w zakresie zdrowia psychicznego), pomocy społecznej, postępowań cywilnych czy instytucji odpowiedzialnych za mieszkalnictwo. W związku ze specyfiką zjawiska przemocy w rodzinie należało włączyć większą ilość świadczeń i uwzględnić straty dochodów związanych z przerwami w pracy zarówno dla pracowników, jak i pracodawców w związku z przemocą w rodzinie. Przeprowadzone badanie pokazuje nam w jaki sposób zbierane są tego typu informacje oraz jak czasochłonne i wymagające kroki należy podjąć, aby zapoznać się z tego rodzaju zjawiskiem.

Krajową gospodarkę Anglii i Walii w 2001 roku, przemoc domowa kosztowała około 2.7 miliarda funtów szterlingów. W tym 1 miliarda funtów szterlingów rocznie ponoszony przez wymiar sprawiedliwości jako jedną czwartą wszystkich wydatków związanych z przestępstwami z użyciem przemocy. Są to głównie wydatki na policję, ale i na prowadzenie dochodzeń, więziennictwo, pomoc prawną oraz koszty sądowe i nadzoru prokuratorskiego. Leczenie urazów i uszkodzeń ciała pochłania największą część budżetu narodowego funduszu zdrowia (NHS). W związku z przemocą domową koszty wynoszą około 1.2 miliarda funtów szterlingów rocznie. Wydatki obejmują pomoc świadczoną przez lekarzy rodzinnych oraz szpitale. Dodatkowe 176 milionów funtów szterlingów związane są z kosztami w zakresie zdrowia psychicznego. Roczny koszt samej opieki społecznej wynosi blisko 25 miliardów funtów szterlingów. Pomocą najczęściej objęte są dzieci jako osób doświadczających przemocy w rodzinie czy maltretowania. W zakresie mieszkalnictwa koszty związane są z organizowaniem lokali zastępczych czy schronień dla osób pozbawionych w wyniku przemocy w rodzinie dachu nad głową. Są to również zasiłki przeznaczane na cele mieszkaniowe oraz same koszty utrzymania schronisk dla ofiar przemocy. Wydatki kształtują się na poziomie 16 miliardów funtów szterlingów rocznie. Koszty związane z postępowaniem cywilnym wynoszą ponad 3 miliardy funtów szterlingów rocznie. Połowę ponoszą organizacje świadczące pomoc prawną i połowę osoby indywidualne. Wydatki te przeznaczane są na pewne działania prawne związane z przemocą domową, takie jak wydanie sprawcy zakazu zbliżania się do osoby

pokrzywdzonej czy nakaz opuszczenia przez niego miejsca zamieszkania zajmowanego wspólnie z osobą doświadczającą przemocy. Pozostałe koszty związane są z rozerwaniem więzów małżeńskich i rodzinnych, najczęściej są to rozwody i przyznanie opieki nad dziećmi. Same przerwy w wykonywaniu pracy zawodowej na skutek doznanych urazów są przyczyną strat w dochodach zarówno u osoby doświadczającej przemocy, jak i dla pracodawcy. Rocznie obejmują około 2,7 miliarda funtów szterlingów. Te wydatki, które nie obejmują świadczenia zdrowotne szacuje się na ponad 17 miliardów funtów szterlingów rocznie. Całkowity koszt ponoszony przez państwo, pracodawców oraz osoby doświadczające przemocy wynosi około 23 miliardów funtów szterlingów.

Koszty państwa, które pokrywa koszty większości świadczeń wynoszą 2,9 miliarda funtów szterlingów. Związane są z wymiarem sprawiedliwości, opieką zdrowotną, pomocą społeczną, mieszkalnictwem oraz pomoc prawną w zakresie postępowania cywilnego. Osoby doświadczające przemocy ponoszą koszty związane z utratą pracy, postępowaniami cywilnymi, zmianą miejsca zamieszkania czy opieki zdrowotnej. W sumie ponoszą koszty w wysokości około 19 miliardów funtów szterlingów. Straty w dochodach szacuje się na 2.7 miliarda funtów szterlingów, w czym połowę ponoszą pracodawcy.

Tego rodzaju badanie jest wynikiem dążenia do kreowania polityki społecznej w oparciu o rzetelne dane empiryczne mimo, że jedynie niewielka część informacji dotyczących wykorzystania różnego rodzaju świadczeń jest gromadzona w sposób systematyczny. Mimo to zebrano znaczący i obszerny materiał, który przedstawia nam skalę wpływu zjawiska przemocy w rodzinie na państwo i społeczeństwo. Tego typu analiza ma za zadanie uświadomić skalę i znaczenie problemu zarówno obywatelów, jak i osoby odpowiedzialne za kształtowanie polityki społecznej. Jest również niezbędne do wypracowania pewnych mierników kosztów i korzyści płynących z prowadzenia bądź zaniechania pewnych działań społecznych. Niniejsze opracowanie wskazuje na koszty płynące z beczynności. Jak widzimy przemoc domowa nie jest sprawą jedynie jednostki, ale i całego społeczeństwa, które ponosi nie tylko koszty finansowe, ale i moralne. Zaangażowanie publicznych środków pokrywanych z kieszeni wszystkich obywateli oraz straty w dochodach ponoszonych przez pracodawców sprawiają, że społeczeństwo mimowolnie staje się zaangażowane w tematykę przemocy w rodzinie. To badanie może uzmysłwić nam powagę tematyki przemocy oraz

Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy
w Rodzinie „Niebieska Linia” na zlecenie Państwowej
Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
801 12-00-02 (płatny pierwszy impuls)

związanych z nim kosztów. Dzięki czemu może przyczynić się do wprowadzenia zmian w polityce społecznej i ustalenia walki z przemocą domową za sprawę podstawowej wagi

opracowała: **Agnieszka Kosińska**

<http://www.partnerstwo.cpk.org.pl/index.php/otworz/strone/na/artykule/numer/48>